

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Anna Kulczewska-Garcia

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2021 roku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **J. B.**

przeciwko (...) **SA w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu z dnia 22 lipca 2020 r.

sygn. akt I C 401/19

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) w punkcie 1. powództwo oddala;

b) w punkcie 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 900 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 650 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

Anna Kulczewska-Garcia

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 22 lipca 2020 r. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu zasądził od pozwanego na rzecz powoda 3.198 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 30 września 2016 r. do dnia zapłaty oraz 2.031,12 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Pozwany zaskarżył powyższy wyrok w całości apelacją, która oparł na zarzutach:

I. naruszenia prawa materialnego:

1. art. 361 k.c. w zw. z art. 822 § 1 k.c. w zw. z art. 35 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym, Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych przez ich błędne zastosowanie i uznanie, że istnieją podstawy do przyjęcia jego odpowiedzialności za koszty najmu pojazdu zastępczego,

2. art. 361 § k.c. przez uznanie, że normalny następstwem szkody jest najem pojazdu zastępczego przez 20 dni, podczas gdy poszkodowany nie miał potrzeby najmu takiego pojazdu,

3. art. 361 § 1 k.c. przez uznanie za celowy i ekonomicznie uzasadniony czas najmu 20 dni oraz przyjęcie, że normalnym następstwem szkody jest najem według stawki 159,90 zł, podczas gdy najęcie pojazdu było możliwe za jego pośrednictwem za 123 zł,
4. art. 405 k.c. przez jego niezastosowanie, co doprowadziło do uzyskania przez powoda bezpodstawnej korzyści,
5. art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. przez uznanie, że powód udowodnił, że poniesienie kosztów najmu za dochodzony okres było celowe i ekonomicznie uzasadnione, kiedy biegły wskazał, że najem jest niezasadny,
6. art. 361 § 1 i 2 k.c. przez uznanie, że normalnym następstwem szkody jest najem pojazdu zastępczego w dochodzonym przez powoda okresie oraz obciążenie go odpowiedzialnością odszkodowawczą za cały ten okres, kiedy poszkodowanemu najem nie był potrzebny a jego wydłużenie spowodowane było brakami zawinionymi przez niego,
7. art. 824¹ § 1 k.c. przez jego niezastosowanie i pominięcie, że wysokość wypłaconego odszkodowania nie może być wyższa od poniesionej szkody, podczas gdy wydłużenie czasu likwidacji szkody wynikało z winy poszkodowanego,
8. art. 824¹ § 1 k.c. przez jego niezastosowanie i pominięcie, że wysokość wypłaconego odszkodowania nie może być wyższa od poniesionej szkody, w sytuacji gdy poszkodowany w rozmowie rejestracyjnej podał, że pojazd zastępczy nie jest mu niezbędny,
9. art. 826 § 1 k.c. w zw. z art. 354 § 1 k.c. i art. 362 k.c. poprzez ich niezastosowanie, co skutkowało przyjęciem, że poszkodowany otrzymując wiadomość od ubezpieczyciela o możliwości najmu pojazdu zastępczego może lekceważyć zasadę minimalizacji szkody i skorzystać ze znacznie droższej oferty,

II. naruszenia prawa procesowego – art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. przez:

1. błąd w ustaleniach faktycznych znajdujący swój wyraz w wybiórczej interpretacji opinii biegłego i pominięciu, że poszkodowany nie współpracował w zakresie likwidacji szkody, co miało wpływ na długość okresu najmu,
2. błąd w ustaleniach faktycznych znajdujący swój wyraz w wybiórczej interpretacji opinii biegłego polegający na wskazaniu, że biegły przekroczył granice swoich kompetencji wskazując, że najem był niezasadny, podczas gdy w postanowieniu dowodowym wskazano, że przedmiotem opinii ma być określenie uzasadnionego i koniecznego okresu najmu,
3. niewłaściwą i sprzeczną z zasadami logiki ocenę opinii biegłego, który wskazał, że najem był niezasadny,
4. brak ustalenia, że proponował poszkodowanemu najem pojazdu zastępczego za swoim pośrednictwem za niższą stawkę dobową niż proponowana przez powoda,
5. pominięcie faktu rozmowy telefonicznej z poszkodowanym, w której jednoznacznie wskazał, że pojazd zastępczy nie jest mu niezbędny.

W konsekwencji powyższych zarzutów pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa i zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona z powodu naruszenia przez Sąd Rejonowy prawa materialnego.

Przed przystąpieniem do wyjaśnienia postaci naruszenia prawa materialnego, która w sprawie miała miejsce, konieczne jest podkreślenie, że Sąd pierwszej instancji dokonał w sprawie prawidłowych ustaleń faktycznych, które miały pełne oparcie w zgromadzonym materiale, nie budziły wątpliwości i w istocie nie były w apelacji podważane.

Pozwany sformułował wprawdzie zarzut dotyczący braku ustalenia, że proponował poszkodowanemu najem pojazdu zastępczego za swoim pośrednictwem, ale było on wynikiem jakiegoś nieporozumienia, gdyż Sąd Rejonowy takiego ustalenia dokonał (str. 2 uzasadnienia, k. 149), czego apelujący miał świadomość, bo się na to w apelacji powoływał. W tej sytuacji ustalony przez Sąd pierwszej instancji stan faktyczny Sąd Okręgowy zaakceptował i przyjął za własny. W konsekwencji stał się on podstawą do zastosowania w sprawie prawa materialnego i oceny zarzutów apelacyjnych w tym zakresie.

Powód zgłosił roszczenie odszkodowawcze z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego przez okres 20 dni od 26 sierpnia 2016 r. do 15 września 2016 r. W związku z tym ocenie podlegało, czy najem pojazdu zastępczego był uzasadniony w tym właśnie okresie. Nie powinno budzić wątpliwości, że początek okresu, za który poszkodowany może się domagać się odszkodowania z tytułu najmu pojazdu zastępczego wyznacza data szkody. W tej dacie poszkodowany zostaje pozbawiony możliwości korzystania ze swego samochodu i w związku z tym może pojawić się potrzeba najmu pojazdu zastępczego. Taka potrzeba nie musi jednak istnieć już od tego dnia. Tak też było w niniejszej sprawie. Na podstawie dokonanych ustaleń można domniemywać, że w dniu szkody poszkodowany nie potrzebował pojazdu zastępczego, skoro zwlekał z jej zgłoszeniem pozwanemu do 27 czerwca 2016 r. i w tym dniu nie był jego najmem zainteresowany. Niemniej przez zgłoszenie szkody poszkodowany uruchomił postępowanie likwidacyjne, mające służyć ustaleniu należnego mu świadczenia odszkodowawczego, obejmującego również ewentualne koszty najmu pojazdu zastępczego, gdyby pojawiła się potrzeba ich poniesienia.

Przy szkodzie całkowitej okres, przez który najmem pojazdu zastępczego jest uzasadniony, wyznacza długość postępowania likwidacyjnego wraz z czasem potrzebnym na zagospodarowanie wraku. Podkreślenia wymaga, że ocena czasu koniecznego na przeprowadzenie postępowania likwidacyjnego nie może abstrahować od ciężącego na poszkodowanym obowiązku zapobiegania zwiększeniu szkody (art. 354 § 2 k.c.). Zatem do tego czasu nie można doliczać okresów zawinionej beczynności poszkodowanego, powodujących wstrzymanie biegu postępowania likwidacyjnego. W niniejszej sprawie taki charakter miało niedostarczenie przez poszkodowanego umowy sprzedaży samochodu.

Sąd Rejonowy trafnie przyjął, że w sprawie - przy uwzględnieniu całkowitego charakteru szkody - najem pojazdu zastępczego był uzasadniony przez 28 dni, jako okres niezbędny do uzyskania odszkodowania i sprzedaży wraku. Jednak nie można podzielić jego stanowiska, że odszkodowanie należy się za żądany okres najmu od 26 sierpnia 2016 r. do 15 września 2016 r. Skoro postępowanie likwidacyjne rozpoczęło się zgłoszeniem szkody 27 czerwca 2016 r., to od tej daty należy liczyć dwudziestoosmiodniowy okres, przez który najem był ekonomicznie uzasadniony. Zatem zakończył się on 25 lipca 2016 r. Po tym dniu szkoda w postaci kosztów najmu nie pozostawała już w normalnym związku przyczynowym ze zdarzeniem, które ją spowodowało (art. 361 § 1 k.c.). Wychodząc z odmiennego założenia Sąd Rejonowy naruszył ten ostatni przepis, co przesądzało o zasadności apelacji. W tej sytuacji odnoszenie się do pozostałych zarzutów apelacyjnych było zbędne.

W konsekwencji na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok i powództwo oddalił.

O kosztach procesu za pierwszą instancję Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., obciążając nimi powoda jako przegrywającego. Na koszty te składało się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego.

O kosztach procesu za drugą instancję Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Na koszty te składało się wynagrodzenie pełnomocnika i opłata od apelacji.

SSO Anna Kuczevska – Garcia